

“CUMHURİYETÇİ PARTİ AMWAY’İN GAYRİ RESMİ OFİSİDİR”

QUIXTAR

■ Amway’e nasıl girdiniz?

Çoğu kimse gibi, bizi de iyi tanıdığımız ve güvendiğimiz dostlarımız bu işe soktu. Yerel bir milyonerle, Fred Harteis’le “Harteis International” adlı bir dağıtım işini genişlettiklerini ve kilit konumda olacak birkaç kişi aradıklarını söylediler. Takdim faslına sonuna dek insanlara bunun Amway’le ilişkisinden söz edilmiyor, söz edildiğinde de sadece basit bir üretici firma olarak anlatılıyor.

■ Hemen kabul ettiniz?

Çokları gibi biz de, ilkin şüpheli yaklaştık. Bunun üzerine bize “Başarı Profilleri” başlıklı bir kitap gösterdiler. Bu kitapta, iddialarına göre Amway’le zengin olmuş, dünyanın dört yanından yüzlerce insanın öyküsü vardı.

■ Kimler vardı kitapta?

Her türden, her görüşten insan: Eski avukatlar, eski doktorlar, papazlar vs... Sırf başkalarının Amway işlerini yürütmelerine yardım etmek suretiyle gelirlerini altı-yedi kat arttırdıkları öne sürülüyordu. İş, insanların birbirlerinin başarısına yardım ettiği bir “merhametli kapitalizm” olarak takdim ediliyordu. Bizi “iş”in içine çeken önemli faktörlerden birisi de insanın sadece başkalarının (yani işe soktuğu diğer insanların) başarısına yardım etmesiyle başarıya ermesiydi. Bu kazan/kazan felsefesi bizi de, milyonlarca başkaları gibi, çok etkilemişti.

■ Bu Amway zenginleriyle tanıştırıldınız mı?

Pek çok Amway milyoneriyle bizzat karşılaştık, tanıştık ve saray yavrusu evlerini, egzotik arabalarını, kişisel jetlerini gördük.

■ İkna oldunuz...

“Sistem”, diye tavsiye ediliyordu işe yeni girenlere, kitaplardan, kasetlerden, videolardan, CD’lerden ve zenginlerin nasıl zengin olunacağını anlattığı seminerlerden oluşan bir eğitim sistemidir. “Sistem” Mega distribütör Fred Harteis tarafından “%100 başarılı” bir sistem olarak tarif ediliyordu. Amway’e eleman toplamak üzere tertip edilen toplantılardan birinde Harteis (kasetten) “binlerce kişiyi milyoner yaptığını” açıkladı. Onun yaşam tarzı ve geniş distribütör gruplarına konuşmaya gelenlerin kredibilitesi de bu iddiayı destekler görünüyordu. Pek çok ünlü din adamı ve siyasetçiyle karşılaştık...

■ Kimlerle mesela?

Amerikan halkı yakından tanır hepsini. Newt Gingrich, Oliver North, Dave Thomas, TV’de dini programlar yapan papaz Robert Shuller, Senatör Rick Santorum ve başkaları... Eski ABD başkanları Ronald Reagan, Gerald Ford, George Bush da gelip distribütörlere konuşmalar yaptılar ve örgütün inanırlılığını güçlendirdiler.

■ İş tarif eder misiniz biraz?

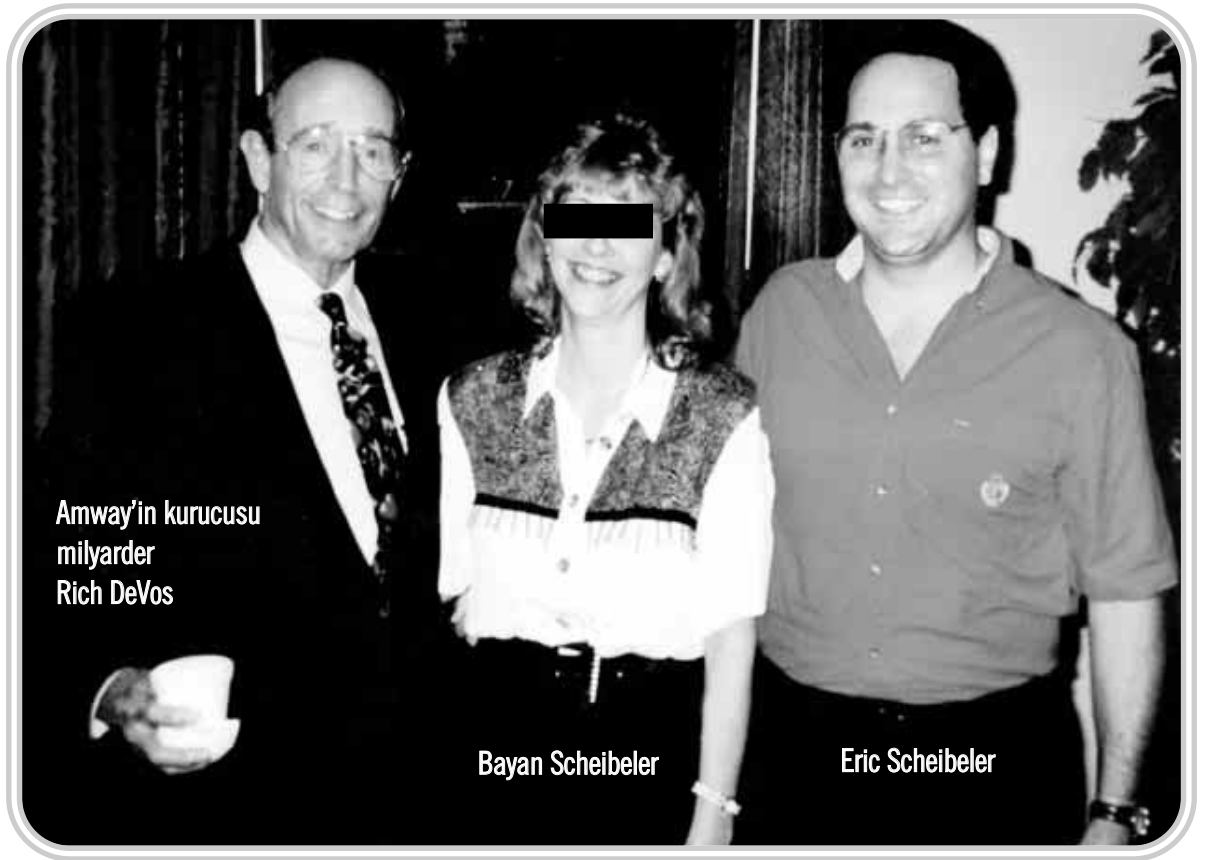
Özünde, distribütörlere söylenen şu: Etraflarındaki çok sayıdaki milyonerin zenginliğini yaratmak için kendi ürünlerinin %100ünü “kendî işleri”nden almalı ve

Eric Scheibeler

Amway’le ilgili ses getiren iki dosyamıza gelen tepkilerden bazıları kimilerinin işin vahametini hâlâ anlamadığını gösterdi. Amway “serimize” yine çok konuşulacak bir röportajla devam ediyoruz.

Amerikan Enerji Bakanlığı’nda müfettişti. Karısıyla birlikte AMWAY’e girdi. Kısa zamanda yükseldiler. Ama ters giden birşeyler vardı. AMWAY’in “kazan/kazan” felsefesi aslında “kaybet/kaybettir”den ibaretti. Araştırdı, buldu, şoke oldu, kitabını yazdı: AMWAY’in iç-yüzünü anlattığı “Aldatmanın Tacirleri” kitabı tüm dünyada yüzbinlerce kişiye ulaştı. Eric Scheibeler *Gerçek Hayat’a* konuştu...

Amway’in kurucusu
milyarder
Rich DeVos

Bayan Scheibeler

Eric Scheibeler

böylece başarı “sistemi”ne iyice gömülmelidirler. Bu da senede binlerce dolar demek. Bu arada başkalarını da işe sokmalı ve aynı şeyi yapmayı öğretmeliler ki nihayetinde işlerinin hacmi büyük gelirler getirecek hale ulaşabilsin.

■ Siz eski bir müfettişsiniz. Hiç şüphelendiğiniz olmadı mı?

Eski bir Federal Müfettiş olarak bu konuda kuşkularım vardı tabii ama etrafımız bu küresel olarak gelişen sanayi sayesinde zengin olduklarını söyleyen

Scheibeler ailesi Amway toplantılarının müdavimlerinden olan Amerika'nın dünya çapındaki örtülü operasyonlarının ünlü organizatörü Oliver North'la birlikte.

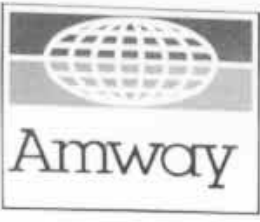
Scheibeler ailesi Cumhuriyetçi Senatör Rick Santorum ve eşiyile

Ronald Reagan Amway'in "Taç" giymiş en büyük distribütörleri Dexter Birdie Yager'le birlikte.

Scheibeler ailesi, televizyonda dini program yapan Amerika'nın ünlü papazı Amway'ci Robert Shuller'le.

AN EVENING WITH PRESIDENT BUSH

布希總統之夜

美國安麗公司

1994.12.6

"BAŞKAN BUSH'LA BİR AKŞAM"

Baba Bush'un onur konuğu olduğu bir Amway toplantısından alınan bu kare Amway'in Amerikan dış politikası için de anlam taşıdığını çok güzel belgeliyor.

insanlarla doluydu. Yüzlerce milyoner distribütör, milyarder kurucular, Cumhuriyetçi senatörler (ki bir kısmı da distribütördür aslında) ve konuşma yapmak üzere gelen eski ABD başkanları. Charles Stanley (eski bir distribütör), Robert Shuller gibi dini önderler ve papaz D. James Kennedy gibi parlak simge isimler bu şirkete ve kurucularına eleştiriden azade bir inanılırlık verdiler. Biz de bu zokayı yuttuk.

■ İşe girdiniz. Sonra?

Karı koca, küresel bir distribütörlük ağı kurmak için çok çalıştık. Hızlı bir biçimde Zümrüt seviyesine kadar yükseldik, ki buna örgütteki %1'in de pek azı varabilir. Amway'in ulusal yayın yapan dergisinde haber olduk.

Doktorları, öğretmenleri, avukatları, işçileri, mali özgürlüğü için çalışmaya hevesli herkesi işe kattık. Bu insanlar en yakın dostlarımızdı ve giderek bir aile gibi olduk. Sahneye çıkıp binlerce insana hitap ettik ve bize yapılan sunumları onlara yineledik... Fakat bir sorun vardı... büyük bir sorun...

■ Nasıl?

Bize bu seviyeye çıkınca kazanacağımız söylenen miktarın ancak küçük bir bölümünü kazanabiliyorduk. Fakat borçlar arttıkça artıyordu. Bu arada internet çağı geldi ve her türlü bilgi daha özgür biçimde akmaya başladı. İnternette dava haberleri görünmeye başladı. Bu haberlere göre kitaplardan, kasetlerden ve seminerlerden muazzam kârlar elde ediliyordu. Bize söylenen bu "araç"ların maliyetine, hattâ zararına satıldığıydı. Halbuki davalar, baş distribütörlerin bazılarının bütün servetlerinin Amway'den değil, bu ikincil, gizli kitap, kaset, ve seminer iş "sistemi"nden geldiğini ortaya çıkarıyordu. Baş distribütörlerin gelirinin %90-98'inin buradan geldiği bir gerçek. Bu gizli gelir olmasa, en başarılı distribütörler bile Amway'de para kaybeder. İnsanlar küresel çapta bir tüketim dolandırıcılığına kurban gidiyordu. Eski bir federal müfettiş olarak, eğer bütün bunlara belgelemesem, bu dev şirketin beni bir böcek gibi ezeceğini biliyordum. Tam anlamıyla binlerce saatlik kaset, video vardı ve klasörlerce de belge buldum. İnternette dava üstüne davayla karşılaşıyordum, hepsi de aynı sahtekarlıktan müştekiydi. Müfettiş içgüdülerim sinyal veriyordu

ama kafam fena halde karıştı.

■ Niçin?

Seneler boyu dinlediğim kasetlerden sonra düşünemez hale gelmişim. (Distribütörlere TV seyretmemeleri ve gazete okumamaları, bunların "olumsuz" oldukları, bunun yerine her gün bir veya iki "iş" kaseti dinlemeleri telkin edilir) Doğru dürüst düşünemeye başlayabilmem için 80-90 gün kadar kasetlerden uzak durmam gerekti.

■ Sonra?

Yeniden açık seçik düşünemeye başladığımda, kendi distribütör grubumuza açıldım. Örgütümüzdeki 1.000 kişinin %99'u para kaybetmişti. Bazılarının kaybı

onbinlerce doları buluyordu, kimisi "sistem" içinde iflas etmişti. Sistemde %100 başarı olduğu söyleniyordu ama gerçek bunun tam tersiydi: %100 zarar vardı. Milyoner baş distribütörlerin gelirinin nerdeyse tamamını da Amway ürünlerinden değil, kitaplar, kasetler, seminerler işinin içine kattıkları insanlardan ve onların ay ay, yıl yıl buraya yatırdıklarından geliyordu.

■ Siz de büyük zarara uğramıştınız, öyle mi?

Mali olarak yıkıldık. Daha da kötüsü, başka iyi insanların da milyonlarca dolarının bu kumpasa çekilmesinde kullanılmıştık. Sahtekarlığı Amway'in üst kademelerine, sonra da başkanı

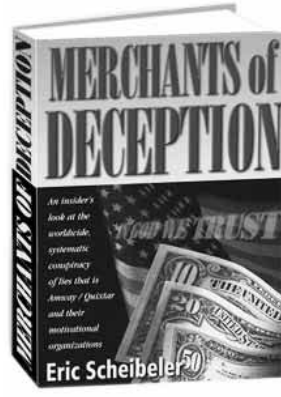
Dick DeVos'a rapor ettim.

■ Evet?

Verdikleri karşılık, beni iyice susturmak için tek gelir kaynağımı da kesmek oldu. Başımıza gelenleri kimseye anlatmamamız koşuluyla, işimizi devretmemiz için cazip bir teklif aldık ama kabul etmedik. Bu da bize evimize ve kredilerimizin tükenmesine (iflasımıza) mal oldu.

■ Pes etmediniz ama?

Kurcalamaya devam ettim ve beni şoke eden bir Amway belgesi ele geçirdim. Amway'in kurucusu milyarder Rich DeVos'un bu sahtekarlığı en ince ayrıntısına kadar daha 1982'de bildiğini ama distribütörlerini korumak için hiç birşey yapmadığını keşfettim. Aslında, o da Amway idaresi de en açık dolandırıcılıkları bile kamu önünde övdü, hatta mali olarak teşvik etti. Asla gün ışığına çıkarılmayan bir

"Aldatmanın Tacirleri"

www.merchantsofdeception.com
adresinden parasız okunabilir.

Amway'ci Yager ailesi Baba Bush'un 1. Körfez Harekati'nin Çöl Ayısı lakaplı generali Norman Schwarzkopf'la birlikte

Eski ABD başkanlarından Gerald Ford bir Amway toplantısında. Ford Amway'i Amerika'nın girişimci ruhunun simgesi olarak överdi.

Scheibeler ailesi, onları Amway tezgahına çeken Fred Harteis ve eşiyile birlikte mutlu günlerinde.

Scheibeler ailesi, Amway'in güçlü isimlerinden biri olan ve dünya çapındaki fast-food zinciri Wendy's'in sahibi Dave Thomas'la birlikte

diğer belge daha ortaya çıktı. Örgütlü suç ve RICO yasası (Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act :Tehdit ve Gözdağı ile Haksız Kazanç Sağlayan ve Yolsuzluk Yapan Şirketler Yasası) üzerine uzman olan, aslında bu yasaları yazan kişi olan Profesör Robert Blakey'in bir raporuydu bu. Blakey Amway'i değerlendiriyor ve doğrudan Mafya'yla mukayese ediyordu.

■ Amway bir piramit sistemi mi?

Evet. İki çeşit piramit sistemi vardır. Biri, "çıplak" pramit veya Ponzi tipi olarak bilinir ki bunda işe yeni katılanların yatırımları doğrudan üst kademelere akar. Bu ise ürün tabanlı bir piramit sistemi ve püf noktası yüksek ürün fiyatlarında. Ürünlerin büyük bölümü distribütörlerce tüketiliyor ve asla son kullanıcıya ulaşmıyor. İnsanların para kaybetmesinin nedenlerinden biri bu. Bu sistemde ürünler, paranın milyarlar kuruculara ve baş distribütörlere akışını kamufle ediyor yalnızca. Katılımcıların %100 kaybettiği hiçbir kanuni iş yoktur. Bu çok açık bir sahtekarlık. Amway'in bu durumu 20 senedir biliniyor, bu nedendir ki daha 1980lerde Wisconsin Eyalet'inde hakkında soruşturma açılmıştır.

■ Amway bir kült mü?

Amway de, yeni hali Quixtar da (Bütün bunların kamuya malolması Amway'in işlerini olumsuz etkiledi ve Amway'in Kuzey Amerika kolu kapandı, şimdi yeni bir kimlikle, Quixtar adı altında çalışmaya başladı. Hâlâ aynı işi yapıyor ama artık internet üzerinden. İnsanlar şimdi "yeni" bir işe, internet tabanlı bir işe çekiliyorlar) kült değil, birer işler. Ama adam toplayan ve eğiten örgütleri kült uzmanlarının tespit ettiği yöntemlerin bazılarının tıpkısını kullanıyorlar (www.freedomofmind.com adresinde "Groups of concern" kısmına bakabilirsiniz ya da doğrudan şuraya <http://www.freedomofmind.com/resourcecenter/groups/a/amway/>) Beyin yıkama incelikli ama çok güçlü.

■ Ne yapıyorlar?

Belli bir süre zarfında insanlar işlerinden "kurtulmaları" gerektiğine ve bunun tek yolunun da Amway'e ve Quixtar'a daha çok yatırım yapmak olduğuna inanmaya başlıyorlar. Erkekler, üstlerindeki Baş Elmas distribütöre bütünüyle itaat etmeleri, başarılı olanlardan öğrenecek kadar "alçak gönüllü" olmaları gerektiği, kadınlara ise kocalarını asla sorgulamamaları belletiliyor. Bu da üst yönetime tam bir kontrol olanağı veriyor. Distribütörler, her konuda, hangi model araba alınacağından çocuk yapıp yapmamaya kadar her konuda üstlerine "danışıyorlar".

■ Amway'in amerikan siyasetiyle iç içe olduğu doğru mu?

20 senedir Cumhuriyetçi partiyi gayri resmi ofis olarak kullanıyorlar. Ben de bir muhafazakarım ve bu dolandırıcılığı keşfetmeyi ve ifşa etmeyi isteyecek son kişiyim belki de. Fakat Amway olayını Enron, Adelphia, Worldcomm, Tyco ve benzeri yolsuzluk olaylarından ayıran tek şey şu: Amway Cumhuriyetçi liderleri düzenli bir biçimde toplantılarına davet ediyor ve reklamını yapmaları için onlara büyük paralar ödüyor (her sene yaptıkları başışlara ek olarak). Amway Cumhuriyetçileri destekler. G.W.Bush da Teksas valisiyken distribütörlere bir sesli mesaj yollamıştı. Seçildikten sonra da üst düzey Amway yetkililerine Beyaz Saray'a özel turlar ve orada motivasyon toplantıları tertip edildi. Amway 1959'da, o günden beri milyarlar olan Rich DeVos ve Jay Van Andel (yakınlarda öldü) tarafından kuruldu. Bu iki isim aynı zamanda ABD'de Cumhuriyetçi Parti'nin en büyük bağışçılarından ikisidir. Sadece geçen sene verdikleri para 4 milyon dolardı.

■ Bütün bu tecrübelerinizi bir kitapta topladınız... İntikam için mi yazdınız?

Doğru, Son derece iyi belgelendirilmiş bir kitap yazdım bu konuda: Aldatma Tacirleri. Kitabım <http://www.merchantsofdeception.com/purpose.html> adresinden parasız olarak indirilebilir. Kitabı indirenlerin sayısı bugün 100 bini aşmış durumda. Bunda öfke veya intikam hissi etkili değil. Kullandım. Dostlarımla milyonlarca dolarının baş distribütörlere transferine alet edildim. Bu artık durmalı. Amerikan Hür Teşebbüsü adına tüm dünyada çok sayıda insan zarar gördü. Bu bir Amerikan dolandırıcılığı ve ülkem için bir utanç. Bir Amerikalı olarak, başına gelenlerden ötürü Türk halkından da özür dilemeliyim.

■ Nasıl tepkiler alıyorsunuz? Okuyanlar sizinle temasa geçiyor mu?

Dünyanın her yanından kurbanlar veya kurbanların aileleri benimle temasa geçiyor: Çin'den, İtalya'dan, Fransa'dan, Rusya'dan, İngiltere'den, Hollanda'dan, Güney Afrika'dan, Malezya'dan, Hindistan'dan, Avustralya'dan, Yeni Zelanda'dan, Karayipler'den... binlerce kişi... Bazılarının kaybı yüzbinlerce doları bulmuş. Bugüne dek 4 de intihar vakasından haberdarım. İki ABD'de, ikisi Avustralya'da. Kurban aileleri, güçlü bir kült gibi gördükleri bu örgütten sevdiklerini kurtarmalarına yardım etmem için beni arıyorlar. Bazıları, Amway'e giren çocuklarıyla yıllardır teması kaybetmiş.

■ Tehdit aldınız mı?

Hangi tür silahla öldürüleceğim bile söylendi. Karım ve oğlum da telefonda ölüm tehditleri aldılar. Bana karşı dava da açtılar ama bir yere varacak bir dava değil. Bu insanlar zenginler ama, tecrübemle biliyorum ki, korkaklar ve ben de onlardan korkmuyorum.

■ TAYFUN SALCI